

NAŠA SLOGA

POUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

"Sloga naša stvari, a nekoga sve počvare" Nas. Pod.

— Uredništvo i odpravnost našega se: VIA TORRENTE br. 12. —

Nepodpisani se dopisati ne štakaju. Prijelazna se pismo štakaju po 5 novč. svaki redak. Objavljen od 8 redaka stoji 60 novč. za svaki redak više 5 novč. II. u slučaju opetovanja niz pogodbe se upravom. Novči se sliju poštarskom napisnicom (nasegno postale). Ime, prezime i najbolju poštu valja točno označiti. Komu list ne dodje na vreme, neka to javi odpravnosti tr otvoren plimu, za koje se ne plaća poštarnina, ako se Izvana napisle: »Reklamacija«. Dopisati se ne vraćaju ako se i ne traže. »NAŠA SLOGA« izlazi svakog četvrtka na cijelom arku. Novci pisma šalju se na uredništvo ili odpravnost. Nabijegovan listovi se ne primaju. — Preplaata s poštarninom stoji 5 for., za sejake 2 for. na godinu. Razmjerne fr. 250 i 1 za pol godine. Izvan carovine više poštarnina. Na malo 1 br. 5 novč.

Buzetske stvari.

V.

Vidjeć občinari buzetski, kako se godine i godino upravlja občinom ne-uredno, bezpravno, nezakonito; kako se ju je na rub propasti dovelo; kako njom uvjek isti ljudi upravljaju i kako se neće da se jih odpravi izborom novega odbora između članova novoga zastupstva, izrazili su želju, da se imenuje c. kr. komesar, koji bi občinu dobra u red metao. Tim su jasno dokazali: prvo, da hoće da prestanu upravljati občinom oni, koji su ju skoro upropastili, drugo, da njima nije do nikakvo osobno, već samo do občinito koristi. Doznali smo, da se je imenovanju c. kr. komisara protivila osobito slavna junta, koja o tom nije htjela ni čuti a kamo li pristati.

Zar se je bojala da bi kakvi emaruni se svjetlo došli? Zar je htjela, da se nosaznaju dјola i nedjela štićenika talijanskog Klarića? Zar je možda htjela i svojih pokriti? Za razlog da je navala, da bi c. kr. komesar proveć stojao. Za taj razlog niko znala, kad je već tri puta u malo godinah privolila, da se u neku drugu občinu u Istri pošalje c. kr. komesar i da se jo uz njezinu privolu u istini i posluo. A nezna li ova, da bi svio stan i vrstan komisar mogao urediti občinu u kratko vreme, da bi se zato potrošila samo koja stotina forinti, a da su već tisuća i tisuća u bozdani pošla i da će jih još poći nebudu li korenita lika? Ili čeka da pristane na komisarstvo, kad bude nesamo vecinu zastupstva nego i većinu odbora hrvatsku, kao što to bijašo u spomenutoj občini? Štednja, ili bar lih Štednja nebijše njoj na misli; nešto drugoga nju svrbi. Evo dokaza k toj tvrdnji.

Mjeseca maja t. g. bili su po-

zvani od c. kr. kapitanata u Koprug. Jakov Negri umirovljeni c. kr. porezni nadzornik, Anton Bigatto zasebnik i Fran Flego posjednik i predsjednik občinskog odbora, neobični li oni primili občinsku upravu i to bezplatno? Svi tri izjavili su, da su pripravni primiti občinsku upravu i to bezplatno. Oni neobični bili občinu ništa stojali, sami su se pismeno obvezali, da se odriču pinc — ipak nisu bili imenovani. A ako jih je c. kr. oblast predlagala, tko njim se je mogao protiviti, ako ne autonoma vlada, slavna junta, s kojom sporazumno odlučuje u takovih stvarih c. kr. oblast? A kakav može biti uzrok tomu protivljenju sa strane zemaljskoga odbora? Ili da oni tri nisu sposobni, vrijejni, dostojni, da upravljaju občinom; ili da se jih je zemaljski odbor bud zaradi seba bud zaradi prijasnjega načelnika bojao. Gospodinu Negri-u, kao bivšemu c. kr. poreznomu nadzorniku nemože se odreći nit sposobnosti nit vrednosti nit dostojnosti. To isto budi rođeno i o g. Franu Flagu, koj je već više godinah vješto radio kao občinski zastupnik, savjetnik i član mjestognoga školskoga vijeća. O sposobnosti, vrednosti i dostojnosti g. Bigattu nadvojni junta, posto je uz njezinu privolu bio imenovan predsjednik občinskog odbora. Dakle pretočno: svih tri su sposobni, vredni, dostojni. Mora biti drugo: junta so je bojala povjeriti upravu onoj dvojici zajedno sa Bigattom.

**

Prošao je maj, prošao je junij, prošao je i julij. Još uvjek načelnik krovao Klarić. Znao je, da mu ozvani, ali nije znao, ko će ga zamjeniti. Kažu, da je strepio, i sav probledio, kad je primio u ruke omot papira, u

kojem je slatio da mu je odzvono. Otvoriv i opaziv, da je predsjednikom občinskog odbora imenovan g. Bigatt, da ga je bledilo prošlo i on uzdahnuo, dapače i uzkliknuo od stonovite radosti.

Neki visokopostavljeni činovnik, kad mu se jo govorilo o osobah občinskog odbora, rekao je: «ostavimo osobe a gledajmo na stvar. Nego, posto su početkom bile predložene stanovite osobe u občinskom odboru, a imenovane bile druge, to se jo stalno moralo govoriti i pisati proti predloženim osobam. I nam će biti dozvoljeno, da redimo nekoliko rječi o osobah iz kojih obstoji občinski odbor, koj je nastupio svoje službovanje dne 5. avgusta t. l.

G. Anton Agapito član tog odbora zadužen je kod zavoda zemljiste vjerojaju Poreču. On je tast, dosadanju, i još služujućega, občinskoga tajnika i blagajnika. On je bio član većine zastupstva dosada vladajućega i bio je izabran i u novo zastupstvo u prvom tijelu od talijanske stranke. G. Vincenzo Rubini je također zadužen kod računoga zavoda i spadu u talijančku stranku. G. Anton Gherdinich iz Kotli je također zadužen i pripada talijančkoj stranki. G. Josip Gherbas iz Lanišća nezna ni štetni ni pisat (opošte pregladavat računo i rad prijasnje uprave) i neuživa kod svojih osobitoga povjerenja, kad ga nisu nikad izabrali u občinsko zastupstvo i kad ga noki dan nisu htjeli nikako izabrati za mjestognoga župana; duži s talijanskim strankom. To su četiri, talijančke stranke, kojih dvojica su također članovi političkoga istrijanskoga društva. Hrvatske stranke član odbora je samo Anton Flego posjednik u Štrpedu. (Daleko slijedi.)

DOPISI.

Izpod Kastva na Rokovo. Naši gorščaci se povratili k Rokovu, potiam su se od Jurjeva po šumah namučili. Sad imaju kratek počitak. Punu im lica kažu, da im zdravje služilo, a veste razgovor svjedoči, da su dobro opravili. Mi se tomu radujemo, jer znamo njihove patnje i naporno djelo. Bilo je doista Bogu plakati, kako im se pred neko vremje zgadalo, da su se skoro svratali prevareni od kakve nepoštene tudi poduzetniku. Sada veđ toga nema. Domaći ih ljudi uzimaju i plaćaju. Veđinom su radili po hrvatskih šumah, a sad će nekoj na drugo dijelo, a nekoj natrag u šumu tamo do biele nedelje — do otkulice. Bila im obilna i vesela!

Nas se pak jako muči, a i prilično zasluži, a ipak se pravoga napredak neviđi. Novci labko izprahu. Preveć se troši i na ovo i na ono.

Neću reći, da je pak razširan ali nije avakalo došto štedljiv, došta šparan. Dokle je zdravlja i djela na sve strane, nije zla; ali može pomaknuti jedno i drugo pa šta onda?

Kad se više ima, više se i troši. Tako kmet i gospodin. Šparat je dok je vreća puna, rekti su star, a to će reći: dokle imas obilnije štedi. Na to se skoro zabavilo. Mislim ipak, da bi se to zlo odvratiti dalo tim, da se puku primatne prilike, da zaslužen novac sigurno i krištano uložiti može. Htjela bi se neke prvu pušku štedionica ili mala šparkasa, u koju bi mogao svakog uložiti forint za forlatom, a uzeti to kad god mu se svidi. Bilo bi to dobro i krištano ne samo za one, koji bi novac nutorašali, nego bilo bi dobro i za one, kojim treba malene posude na dva tri mjeseca ili godinu da-uh. Spražuo nam misao samo, a prepuštam drugim, da o tom razmišljaju. Ja nisam za taj posao.

Pogled po svjetu.

U Trstu, 30. septembra 1885.
Dne 26. t. m. otvorio je car Fran Josip svečanim priestolnim go-

njadnik. Predsjednik bio je izabran Mate Brusić. Kod četvrti glavne skupštine bio je izabran u odbor mjesto Anastaze Jelutić, koji je bio ostavio Kastav, g. Anton Puž, onjemu bijaše povjereno blagajništvo i on ga od tada neprestano obavlja. U petoj, šestoj i sedmoj glavnoj skupštini ostao je odbor ostječić iz Istračanovih. Do osme glavne skupštine poskupila je nemila smrt jednog odbornika u mužkoj dobi življena Jurja Premuda. Mjesta njega bio je izabran odbornikom g. Kazimir Jelutić. Pošto je g. Mate Brusić preselio u odaljenje strane, izabralo se je u devetoj skupštini u odbor g. Vjekoslava Spinčića, koji je od tada i podpredsjednikom Bratislavine. Kod devete glavne skupštine mjesto je predsjednik, pošto je bio umro predsjednik Vjekoslav Vlah, skoči se je star godinom prilagođio mladjemčević Jelutić, koj je uvek zvanično poslove, uz nemiju starost, radio do pod konca svoga življjenja neumorno oko promicanja i napredovanja naše Bratislavine. Bio je već tada izabran u svoju blagu dusu i nazvani Atanas Spinčić, koji je svakom pogodom i na svakom mjestu zagovaravao hrvatski puk Istru, te neustrušivo branio njegove pravice. Njemu prernatom smrću ugrabiljenom bijaše namijenjena čest pred-

au, kako je već spomenuto, predsjednik Vjekoslav Vlah, tajnik pak predsjednik Ernesto Jelutić i odborjak Juraj Premuda. Uz nje prešel su se u vjećnost družveni dobrovori župnici i dekan Anton Spinčić, biskup Bartul Legat, Ivan Krajić, Ivan Viterić i veliki pokojnik, ljubitelj i milovnik istarskih Hrvata Juraj Dobrila. U dotičnih skupština spominjala se je njihova smrt sa strane predsjedničkih, a skupščinari džem su se sa svojim sjednicama i klicali pojedincem i svim skupom: Slava vama, pokoj njim večni! Bratislavina spominjala se je i živih te je u raznih prilikama čestitala društvenim marinicom. Izričala njim zahvalnost i biježila to u svoje zapljanke; želeo njim dug život!

Kličemo ujim i ovdje: Živili mnogo ljeti! Naši čim više naslijednici! Posmodjuj njihovom rascu sve više glavnica bratislavina, mnogih se prisno, da se uz mogne pomoci čim više siromašnih mladića Istra, a radom ovih oslobođeno se hrvatski narod u Istri iz jadnoga stanja u kojem se nalazi, osvojio se na svoje noge i postao svoj u svojoj kući! Pomožimo si sami, pomoz de nam Bog!

PODLISTAK.

Desetgodišnjice

Bratislavine hrvatskih ljudi u Istri.

VI.

Imena članova osnovateljnoga odbora bila su spomenuta odmah na početku. Prvi stalni odbor sačinjavala su sledeću gospodar: dr. Dinko Vilešić kao predsjednik, Ernest Jelutić kao tajnik, barun Simao Vranyczany, Mate Brusić, Fran Sabec i Vinko Zamšić. Druga godine prestali su takovimi bili g. Vranyczany i Sabec nemogući prisustvovati sjednicama a mjesto njih bili su izabrani g. Josip Janeč i Anastaz Jelutić. Odsluživši izrazili su skupština svoju zahvalu na trudu oko promicanja probitak bratovčine. Također zahtijevali su izrazilo u trećoj glavnoj skupštini g. dr. Dinku Vilešiću, koji nije mogao rad određenosti prisustvovati sjednicama te kojega se s toga nije u odbor već izbiralio. U odbor se je izabrao Juraj Premuda, a predsjednikom Vjekoslava Vlahu, koji je i tako svim dosadanom sluspščan, i odbrakim pješčnicima predsjedovan. Na nje-

go mjesto kao podpredsjednik bio je izabran Mate Brusić. Kod četvrti glavne skupštine bio je izabran u odbor mjesto Anastaze Jelutić, koji je bio ostavio Kastav, g. Anton Puž, onjemu bijaše povjereno blagajništvo i on ga od tada neprestano obavlja. U petoj, šestoj i sedmoj glavnoj skupštini ostao je odbor ostječić iz Istračanovih. Do osme glavne skupštine poskupila je nemila smrt jednog odbornika u mužkoj dobi življena Jurja Premuda. Mjesta njega bio je izabran odbornikom g. Kazimir Jelutić. Pošto je g. Mate Brusić preselio u odaljenje strane, izabralo se je u devetoj skupštini u odbor g. Vjekoslava Spinčića, koji je od tada i podpredsjednikom Bratislavine. Kod devete glavne skupštine mjesto je predsjednik, pošto je bio umro predsjednik Vjekoslav Vlah, tajnik pak predsjednik Ernesto Jelutić i odborjak Juraj Premuda. Uz nje prešel su se u vjećnost družveni dobrovori župnici i dekan Anton Spinčić, biskup Bartul Legat, Ivan Krajić, Ivan Viterić i veliki pokojnik, ljubitelj i milovnik istarskih Hrvata Juraj Dobrila. U dotičnih skupština spominjala se je njihova smrt sa strane predsjedničkih, a skupščinari džem su se sa svojim sjednicama i klicali pojedincem i svim skupom: Slava vama, pokoj njim večni! Bratislavina spominjala se je i živih te je u raznih prilikama čestitala društvenim marinicom. Izričala njim zahvalnost i biježila to u svoje zapljanke; želeo njim dug život!

90

vorom novo zasjedanje gospodske kuće i carevinskoga vjeća.

Glavne točke tega govora jesu: Njeg. Vel. pozdraviv prisutne članove jedne i druge kuće, sa sruđenim dobrodošli, zaželi njim što bolji uspjeh u patriocičnom radu za priespol i državu. Očitovalo, kako ga se zadovoljstvom napunjava odanost svih narodih među kojima je poslednjih godina lopih danah proživio. Spomenutu zastupniku da će imati u ovom zasjedanju riešiti veoma važnih pitanja, a u prvom redu je nagodba, koja se imade obnoviti sa Ugarskom. Da se ojači vojnička sila i ugled države, podstretiće vlada Njeg. Vel. državnomu zastupstvu nekoje vojničke zakone, zatim zakon, kako se imade pomoći vojničkim udovima i sirotinama; nove zakonske osnove o podignuću domaće industrije, predloge o novih željeznicah i zakonske osnove o carini; zatim neke promjene obstojećih sudbenih zakonak; proti prevratnikom zavesti će se novi zakoni; da se poboljša stanje radnika, predložiti će vlada nove osnove o obrtu, carini i zakon o radnicih, koji nastradaju kod radnje; nadalje imati će zastupstvo razpravljanju vladino osnove o boštinstvu posjeda i o poboljšanju gospodarskog posjeda; zatim riešiti će vrlo važno pitanje o uređenju rieka u raznih pokrajinah osobito u Galiciji. Vlado Njeg. Vel. brinuti će se, da doskoči svim potrebam pojedinih zemalja u koliko to državne financije dopušćaju, a Njeg. Vel. će se, da zastupstvo u svomu vladu podupirati, da se uvede podpun red u proračunu. Gleda ostalih država, reče Njeg. Vel., da se mi nalazimo sa istimi u najboljem prijateljstvu te da sve vlade nastoje, da se uzdrži toli potrebiti sveobči mir.

Što se tiče buduće vladine politike, izjaviti car, da će se Njegova vlada držati dosadašnjeg pravca te da će nastojati, da se zadovolji svim zemljama i svim narodom na duševnom i materijalnom polju u koliko jo to u suglasju sa veličinom i jedinstvom države. Za postignuće svoga tогa nade se Njeg. Vel. uspješnjo pomoći zastupniku svih narodnosti. Zaželiv Njeg. Vel., da bi kod svih razpravah vlasti duh nepristranosti i mira, što je najbolje jamstvo za uspjeh svakog rada, zaprosi blagoslov Svetišnjeg, koji neka prati djelovanje novog zastupstva.

Priestolni govor bijaše na više mjestih od zastupnika živahno povladjivan a na koncu čulo so burno pljeskanje i živio-klici.

O svečanom prestolnom govoru nalazimo u svih austro-ugarskih i izvanjskih novinam različita tumačenja, a suda se izteže sa zadovoljstvom izjava Njeg. Vel. o težnji svih vladah za europskim mirem.

Ugarska vladina stranka držala je dne 27. t. m. prvi sjednicu u novom saborskom zasjedanju. Predsjednik spomenu slogu i jedinstvo stranke i nepokolebivo povjerenje u sadašnju vlastu. Zatim se zahvali na tolikom povjerenju ministar Tisza i napokon prešlo se na pokusni izbor saborskog predsjednika i drugih funkcionara.

O spojebju Bugarske sa Rumelijom, koje je iznenadilo vlaste i narode, nisu jošte novinari na čistu, da li je to slijedilo uz dozvolu nekajih europskih dvorova ili je knez Aleksander na svoju ruku poduzeo ovo koli odvažno toli patriocično poduzetje. Većina europskih vlasti primila je ovaj dogodaj sa mirnim pričuvanjem a među nezadovoljnima je u prvom redu Turska.

Nakon spojenja spomenutih zemalja raznesao se je glas, da je na-

stala živahna agitacija koli u Bugarskoj toli u Makedoniji, da se ova poslednja oslobođa izpod turskog jarma. Macedoniji je naime većina pučanstva bugarskoga roda, pa nije ništa naravnijeg, nego li što Žele braća, da se sví pod jednim vladarom skupe. Tim agitacijama protivne su zapadne vlasti te je primio knez Aleksander ozbiljnih opomena, da se keni svih agitacija u prilog macedonskih bugara. Knez je zbilja izdao stroge naloge, da se svaki bugarin čuva bilo kakvog izazivanja turskih oblastih, što bi sada jedino bugarsko stvari škoditi moglo.

Srbska kraljica Natalija sa kraljevićem stigla je dne 27. t. m. iz Opatije u Beograd. Kralj Milan primio je deputaciju djakova, koji ga je zamolila, da bi dopustio, da mogu daci u vojsku stupiti. Kralj je dozvolio sa vlasteljem srpskim djakom. Mobilizacija napreduje u Srbiji brzim korakom.

Radi uredjenja bugarskog pitanja predložila je ruska vlast, da se sazove u Carigrad konferencija, kod koje bi sudjelovale sve veće europske vlasti. Po najnovijih vesti pristale su jur nekoje vlade na taj predlog.

Talijanska vlada poslalo je novog zapovjednika u Masavu. Ovaj će ujedno prodvoditi poslanstvo kabinetskom kralju.

Grčka vlada pozvala je pod oružje sve vojnike, koji su na dočetu. Na taboru u Athionu zaključili su Grci zahtjevati od kralja, da brani što uspečaja grčke interese.

U Albaniji buknuo je novi ustank. Albanci pripravljaju turskoj vlasti uvek nove neprilike čim opaze, da se nalazi u kakvog stici.

U Carigradu nastale su promjene u ministarstvu. Nekoji ministri savjetuju Sultanu, da se oružanom silom pokore Bugari, drugi pak predlažu, da se bugarsko pitanje rieši mirnim putem.

Kako javljaju iz Balkarešta, sazivle i rumunjska vlada vojničtvo pod oružje.

Franina i Jurina.

Fr. Biš ti veroval, da se je bio on fiducijski s Draguću poč na Kopar glosovat?

Jur. A kako se nebi baš, ter da su tamo neki vuci i medvedi, ki konjeni repi odkidaju i ljudem vrat slome.

Fr. Ni se on tegu hal ne, nego da ga je neki inžinjer, ki hodi vavez cestu i stvari merit kada se približuju izbori, premutili, da doma ostane.

Jur. Tako te bit već do cestu svršene.

Fr. Bile bi morda, da se nevraćaju tako leto a tako drugo izbori.

Jur. Borme su već mogli sve buzeliske,

dražuće i rođe cestu s cenni gospodar-

notami poketi ča su jih gospoda Ša-

renjaki i talijančki profesoršti

..

Fr. Recimo, da si ti Jure krajačal bi rekli židov, pak da nimaš lego škare, latak, napršnjak, par igal i babcu dece, pak da ti se kašišuje i da ti kupi karuču konja a po smrti da ti pusti kuće, zemlji, blaga i svu bogatiju?

Jur. Ala ni ti takoveh dan današka ne, ki bi tako za slomljana sprovidel.

Fr. Aj poznau ja jednega takovega.

Jur. To 'morat bit 'više nego čovek

a on kemu je to pustil, imel bi bu-

šut zemlju po koj je hodil.

Fr. A blā pak ti veroval, da se je ta nezahvalnik zoholj kako i turak paša a mrič uprav osvijše na on red, a koga je potekal njegov dobrodinjelj.

Jur. To pak ti čovek, vero blago.

Fr. Muši, mudrošće se bez i nia, njega Bog spamoće.

Ved je sada kako bakalar, a ča, ča još hit.

Jur. Ma od kuda, ja ta nezahvalnik.

Fr. Tamo, neće s Boljuncima.

Fr. Ča bi ono reč, da su neki dan ono

va Bugari, kunačaj, da bi dobro i ba-

binje Murka pozvat na sedute njihove politike?

Jur. Valjaka su brojili personе, ma nisu

nikako mogli prit na pet.

Fr. Ca ih je tako malo bilo?

Jur. Vier Mann hoch!

Fr. Buren drugi put to moć reč: »Fünf Mann hoch!«

Fr. Si ču, da te Gužlin, Patrijarha i neki

drugi prezentanti dobili nekakovi krži.

Jur. Ce vjib trebeda da srpska kraljica

ča su pioj se bodili poklonit.

Fr. Nisu bili ne, zač da hrvatski neznaju

i francuzi da su ne vih podeli vadit.

Jur. Tr su vogli set onoga »metuljice»,

da malo po namiku štrajca.

Kraljeviću Marku¹.

O Marku¹ dijko slavjanskoga roda.

Kog slavake Vila pod »Dividem« dvore, Gođe šumno buši adrijsanske more, Istranca gdjeno a tobom spi sloboda.

K tvom boravštu rad Istranicu hoda, Iz gradi mu se tužjalice ore,

Joe težko bremje nositi već nemore Do ustiju mu doprle je voda ...

Ustanu Marku¹ i lili sablj skin,

Pomama Šarca opeta poklop,

Nedaj da zlostvor bratu ti utopi,

Prevarstvom podilim, da ju muči, klini.

Ustanu Marku¹ Istranu se javi

Judočtvom svojim sredu mu prihvati.

A. K.

Različite vesti.

Občinsko zastupstvo može biti razpušćeno ...

Najdalje šest tjedana poslije razpuštanja mora se natovati novi izbor. (S. 96. pokrajinskoga zakona, članak XVI. diž. zakona 5. marta 1862.) **Občinsko zastupstvo bužetarsko bilo je razpušćeno dne 5. augusta 1885.**

Srbska kraljica u Opatiji. Kraljica Natalija boravila je našoj kraljevini Opatiji oko 15 dana. Pučanstvo susretalo je visoku gospodu svuda sa dužnim poštovanjem a ona mu se uvjek prijaznoma izkazivala. Njazina krasota i plenilenost očarala je ne samo pripresso pučanstvo već dapače i sve mnogobrojne turiste u Opatiji. Kraljica Natalija poduzimala je u bliznju okolicu izlete pješko a u daljinu u košlj. Prešlog četvrtog vremena se ukrasno ležedi Veprinac, odakle se uživa na kvarnerski zaljev, nasuđenu Risanu, na naše otote i hrvatsko Primorje dan pogled. Kraljica, razgledavši župnu crkvu te naučiv se do sita krasote prirode, povratio se počešće vrlo zadovoljna u Opatiju.

Na svojom pratinjom i sa pukom razgovara uvek hrvatski, što pada i oni osobi opatijskim i voloskim »Fitărčem», koji se srame svog materinskih jezikova koji misle, da se može sa hrvatskim jezikom jedino u Karlovaču sajavat. Tim plitkoumnim smučenjakom bili će dokako nedokudivo, kako se dostiže jedna kraljevska razgovaranja u tom zbarbarskom jeziku, jer oni i neznavaju, da je na beogradskom dvoru službeni i obiteljski jezik hrvatski.

Crkvene vesti biskupije tršćansko-koparske.

Presv. blekup g. Dr. Glavina premješten je

sliječe sveceniku:

G. Dominik Bullo dolazi k sv. Jakovu u Trst za duh. pomoćnika. G. Ivan Maknić ide za župe upravitelju u Kostajnici. G. Alois Mahorić ide iz Boljuncu kao kapelan u Dragu. G. Ivan Miskar imenovan je župu upraviteljem u Novakih. G.

Istrani drže, da Marko Kraljević nije umro, već da uklesi boravi sa svojim Vilim i Šarcom pod puljkim Divilcem (sr. česk. dijadio). Više u tom drugom prigodom, ako može usmjeriti g. York:

Franc Mujesan premješten je od sv. Jakova k B. D. M. od pomoći u Trstu. G. Bernard Sever dolazi iz Novakih za duh. pomoćnika k sv. Jakovu u Trst. G. Anton Novak ide za kapelana u Klanecu; g. Ivan Šveć za kapelana u Ricmaniju. G. Petar Franceschini upravlja Šupom u Kostajnici.

G. Franc Radolić imenovan je učiteljem u zavodu Grlići u Kopru.

G. Ivan Slavek, bogoslov IV. god. imenovan je spiritualom i nadzirateljem poduke u biskupskom konviktu.

G. Ivan Ivančić primio je sv. red subdiakona i diskona te se održavio u Beču na više bogoslovne nauke.

Župnički izpit položili su: g. Anton Kranjec i g. Bartol Križaj.

Premješlili su sliedeći svecenici: g. Adeodat Tiepolo duh. pomoćnik u Miljan;

g. Ivan Kravanza, svecenik u miru i g. Lovro Zarotti novomislnik i duh. pomoćnik u Humu. Vječni njim pokoj.

Račun imenovine biskupskog konviktu u Trstu za prošlu školsku godinu t.j. od 16. septembra 1885.

U službenom listu biskupije tršćansko-koparske (Curia Episcopalis) za mjesec septembar nalazimo kano prilog garnji račun biskupskog konviktu. Iz tog računa — koji je sastavljen u jednoj spazušnem talijanskom jeziku — vadimo slijedeće podatke:

Dohodak imao je konvink řentabilitat 46.584,59 u istu su uračunate već svete, kanonice. Effetti pubblici. Obligationi del Clero, oblagioni del Fondo. Idestat kuna 14.748,55. Za obiskru mladiča i to za njih 40 u prvom a 36 u drugom, semestru, potrošeno je for. 4.948,55.

Na mnogobrojne molbe, opomene, svjete i pritužbe, koje nam dolaze već dugo vremena sa raznih stranačkih biskupije radi konviktia, svratit ćemo se prvi sgdom. Za danas kažemo jedino toliko, da se spomenute molbe i pritužbe tiču: osobito materijalnog jezika naših mladiča, koji se u konviktu posveta zatezaruju. Mi bi želili od svih, da nas ei, uprava rieši nemačke dužnosti, razpravljati ob ovom škakljivom pitanju.

Brotovčina hrvatskih ljudi u Istri obdržavat će dne 6. tek. mjeseca u Kastvu svoju glavnu godišnju skupštinu, te se je nadat, da će ju članovi mnogobrojno posjetiti.

Gimnazija u Pazinu. Javili smo pred nekoliko tjednâh, kako je hečko ministarstvo dalo nalog, da se početkom školske godine 1885-86 otvori na pašinskoj gimnaziji hrvatska paraleka u prvoj razredu. Usled proličnina iz Trsta i Poreča povukao se je natrag toj nalog za sada te će se same nekoliko urah vječna na tjeđan podučavati hrvatski jezik, te će se — ako se nevaramo — i vjerzakon za hrvatske djake učiti u materijalnem jeziku. To je po našu želostinu istina, radi koje ipak nam nije sdrojiti, jer što nije ove godine bit će na godinu. Čujemo iz pouzdanih izvora, da je bilo priravno 30 naših mladiča iz Istre stupiti u hrvatsku paraleku. Zaključimo roditelje i druge roditelje, neke svejedno odpošalju u školu svoju djecu, jer nam manjka umnih i za dobrobit naroda zuzetih naobraženih muževaca.

Malo za zabavu. Predprošle nedjelje uređena je bila sjednica političkoga istarskoga talijanskoga društva u Bužu. Na veliku muku sabrala su se četiri odbornika, koji su pod predsjedanjem našega Košte velike zaključka stvarali, ukore dičili, spomenice Šiljali i Mačka u svoj kruž primili. Bojali se punim pravom, da ne bi zastupnik u Beču sgdom na vječnu izazeti nečine, nepravde te nasilja počinjene na našem mukotrpnom narodu, pak su mnogo vječali, kako da se tomu doskoči. Izmeđuli su, da će u Bužu raspisati knjigu te ju poslati svojim zastupnikom u Beč, da ju osođi svim ministrom predaju. U tu knjigu nagomilali su svatina, kako i nebi, kad se na papiru datu pisati, kako se hoće, te očitovali, da jin je život nesnosan u Istri (zašto neodido), jer da su nevinjani proganjani i napadani, to pri tomu još nekakvu krvlju na vladu bacaju! Reci mu da ti nereče. Tko bi rekao, da su istarski Talijančići tako prefigani!

U istoj sjednici prosvjedovala je ta četvorkica proti zastupnikom gg. Dr. Klaicu, Nabergoju i drugovom točko, da se ne imaju pačati u istarske odnose. Čudimo se, da nisu to prave i drugi Vitezovi nekratili! Iz toga prosvjeda slijedi, da se u Bjelj o dužnosti zastupnika na carev vjeću ima isti pojam, kao o kakvom občinskom zastupniku. Zastupa li zastupnik u Beču samo potrebe i želje svojega kota ili pak ceste države? Kako su naivni ti naši bivši gospodari? Zemljište pod njim se sključalo biči radi, da ih samo talijanski zastupnici spase. Težko jim se vidi, da se gg. Klaic, Nabergoj i drugovi, zastupnici u austrijskom parlamentu zauzimaju za dobrobit Istre.

Naš dobar seljak u Istri, koji se je malko oskolio i razpoznao svoje prijatelje i neprijatelje to kojega su talljanasi Istra nazivali uvek *sostre broni*, kad su ga rabili u svoje ruke, izgubio je milos kod porečke bube. U poslednjem broju tamošnjega listića govor se o našem seljaku *rosati, barbari e' agli occhi indebitati!*

Iz ovoga se najbolje razpoznaće, kakvi su to ljudi, kojim ate do sada, skute lizali. Kroz stoljeća ostavili su vas u tmoci neznanstva, nisu vam htjeli dati školab, da se naobrazite, jer su znali, da Jim već nedete služiti, ali dodjete do prosvjete. Izasli su od vas sve, što su mogli, a sada vas još nazivaju, da ate divlji, neotesani, barbari i zaduženi!

I to Vam je dobra škola.

Protest proti izboru proglašenoga zastupnika za iadanske občine zapadne Istre g. G. B. DeFranceschija održan je u nekojem carevinskom vjeću blizu iadanskog občinata Poreč i Vodnjan. Dozvoljeno, da su u tih protestnih objektivno opisana svu nasilja i nezakonitosti počinjene prigodom izbora fidužljih u rečenih občinah. U sjednici car. vjeća obdržavanoj prošloga ponedjeljka prijavljeno je zastupničkoj kući, da su proti izboru g. G. B. DeFranceschija prisjela gornja dva protesta.

Naglo uređovanje. Mjeseca aprila t. g. poslalo je 55 otacima obitelji iz pažinske občine molbu na c. kr. zemaljsku školsku vjeću u kojoj su prošli, da bi se za njihovu djecu otvorile u Pazinu hrvatske škole.

Nedovoljno da mjeseca avgusta t. g. nikakova odgovora, zamolili su isti občinari, plisom od 6. avgusta t. g. zemaljsko školsko vjeće, da njim se na molbenicu izvori odgovoriti. Odgovora nema ni danas. Pazinski občinari imaju bez dvoje pravo zahtijevati hrvatsku pušku školu. Toga njim nemože nikako na svetu zanjeti. Zakon traži, da se otvori nova škola, gdje ima 40 djece, sposobne za školu i 55 pažinskih gospodaruh imade daleko više od 40 djece, koju ostaju bez blagodati nauke ili se mrevaru u talijanskih fabrikama.

Postupak zem. škola, vjeća nemožemo nikako razumjeti. Zakon je tu. Narod pitu, da se taj zakon vrši a vlastodržci nedostaje se ubogomu puku niti odgovoriti.

Evo naše glave, da, kad bi isti občinari, ili ma koji drugi, pitali talijansku školu, da bi njim se odmah zadovoljilo. U tom nas podržavaju primjeri iz Lovrana, Opatije i više drugih. »Strpljeni spušteni kaže naša poslovica, ni i strpljivost imade svoje granice.

Sv. Petar u Šumini mjeseca septembra 1885. Javljam Vam žalostnu vješt i prosim da biste mi dali malo mješta u dijelu Našoj Slogi. Dne 22. i 23. augusta pobila nas grozna tuča; uništila ono inači grozida u što je siromah seljak svu nadu postavljao, da pribavi koji novčić barem za porez. Nje dosli da nam je uništila tuča grozida, nego i silna voda u poplava odnesla mnogo zemlje do tvrdoga.

Nekoliko seljaka prijavili taj nesretni dogodaj oblasti u Pazinu označili one participe, koje su najviše tučom i vodom oštećene. Na tice mješta dodje činovnik nevjest gospodarskemu poslu, sa jednim oružnikom, da ovi tobož razvile školu na livadu i u vinogradu. Taj činovnik izvještio svoje poglavare, da voda nije uništila nikakve štete, čemu se čudi svatko, koji imade zdrave oči.

Dne 4. t. m. dodje ovamo komisiju poslana od c. kr. kapetanija u Pazinu,

koja se osvjeđači o štetni od tuče i vode, nu, kako čujemo izvestia je ista svoje poglavarsivo jedino o štetni od tuče.

Ako je ovo istinito, tad nepmože sroti seljaku ništa, nego plakati naricati jer se jačinom manje vjeruje nego li najnižem činovniku.

Pišu nam iz Labinjsčine, da se tamo dne 15. t. m. na dražbi prodalo neko zemljište, koje je pripadalo crkvi. Zemljište to leži uz Ruču a kako se čini, bijahu dosadašnji vlasnici, dotično najamnici tog zemljista, dužni prevažati putnike preko mora kod mjesta Trageta. Ovom prouđejem rješen je da te dužnosti novi vlasnik, a putnici će uslijed toga mnogo stradati. Do sada bijahu dužni uvjek kroz dva muškarca u obala stojati, da putnike prevoze pa se ipak često događa, da su putnici po 2-3 sata morali dekati prije nego se jih prevezlo. A kako da tekar sada biti pošto nije nitko niti ne prevažanje obvezan? Zemljište prešlo je u ruke nekog Negrija iz Labinjske. Dopisnik naš tuži se, da se kod dražbe nije zakorio postupalo, da te se je jedan naš posjednik radni toga brzojavno na potresko-puljski ordinarijat obratio. G. Negri kupio je taj posjed za 2525 for. prem je apomenuti naš posjednik mudio 2535 for. Narod baca krvnju radi te pristranosti na tumočnjeg župe upravitelja, koji da je allini promicatelj talljanstva. Očekujemo od preč. ordinarijata, da će stvar razviliti i zadovoljiti zakonu i puku.

Odlikovano blago. Dne 23. pr. m. dijelo je vladin povjerenik u Pazinu nagrađe za najbolje vrsti konjih.

Nagrada dobili su sljedeći posjednici i to:

A. Za kobile sa ždribovima:
1. Matija Zulic iz Čepića 35 for.
2. Josip Burdić iz Čepića 20 for.

3. Fortunat Lupetina iz Pišća 15 for.
4. Toma Lubličić iz Čepića 15 for.

Srebrne medalje dobili su:

1. Dr. Ivan Canciar iz Poreča.
2. Jože Pešutić iz Brda.

B. Za mlade breje kobile:

1. Teodor Tonetić iz Plominja 25 for.
2. Jože Hrovat iz Paza 20 for.

C. I 2 godišnje kobilice:

1. Mati Horović iz Čepića 15 for.
2. Tome Lubličić iz Čepića 10 for.
3. Anton Nežić iz Čepića 10 for.

Srebrne medalje dobili su:

1. Ivan Pavličić iz Novakih.
2. Anton Smilović iz Tupljaka.
3. Mat. Karlić iz Tupljaka.
4. Toma Berdar iz Novakih.

Koleru u Italiji. U Španjolskoj popušta danomces kolera, koju je tamo pokosila sliu naroda. Iz Španjolske prenesena je grozna pošt u Italiju osobito na otok Siciliju. U Palermu oboli dano-mico 150-180 stanovnika a do 100 imade na dan mrtvih. Isto tako vlada kolera u Ferrari, Genovi, Parvu, Rovigu a najuočljive viši javljuju, da se je pobjavljen kolera i u Nizzi. Bog nas očuvaj te strahote.

Iztočna Rumelija. Pokrajina iztočna Rumelija ustrojena je kako je poznato, 18. članom berlinskoga ugovora. Podčinjena je političkom i vojničkom autoritetu carigradskega sultana, no ima upravnu autonomiju i kršćanskoga glavnoga guvernera, koji se bira na 5 godina. Do najnovijega pravotra bio je guvernerom Gavril paša Krestović, a njegovim predstavnikom Aleko paša knez Vogorides. Po članicah 15. i 17. berlinskoga ugovora imao je sultan pravo starati se za obranu zemlje, polaganjem utvrđa i namještanjem detalja na granicama. Ove ustanove nisu nikad izvedene. Za podržavanje reda u nutrašnjosti ustrojeno je oružništvo i mještanska milica. Po članiku 16. imao je generalni guverner pravo, da na obranu pokrajine pozove otomanske čete, no porta imaju da u takovoj prilici prihvati svoju odluku zastupnikom evropskih vlastib u Carigradu te razloge, s kojih to namjerave učiniti. Po ustanovu od 1879. ustanovljeno je 15 poglavljaja sa 495 članakama, jest legislativa u rukuh jedne komore, t. z. pokrajinske skupštine. Skupština sastoji od 9 službenih zastupnika (vrhovnih časnika) i sudbenih dostojanstvenika, 86 izabranih i 10 imenovanih zastupnika. Pokrajinska skupština sastaje

se svake godine drugoga ponedjeljka mjeseca listopadu.

Iztočna Rumelija ima površinu od 35.901 km., a 815.916 duša. Po narodnosti ima 575.580 Bugara, 174.700 Turaka, 43.654 Grka, 19.549 ciganah, 1806 Armenacih i 4.177 Židova. Kako kneževina Bugarska ima površinu od 63.973 četv. kil. i 1.007.919 stanovnika. Kako je bugarski knez odredio mobilizaciju vojske, moći će dignuti na noge 24 bataljuna, 9 eskadrone i 12 buterija sa 96 topovima. Istočno-rumelska milicija ima 12 bataljuna, no kako ima u opezišnih redovima i Muhamedanaca, nemogu Bugari s ovimi posve računati. Da brani suverenitetska prava u Istočno-rumelskoj pokrajini, stoga sultana na raspolaženje dva vojenna abora, jedan gradski abor u Carigradu, a drugi u Jedreni. Svaki abor sastoji od dvije divizije, ukupno 28 bataljuna, 24 eskadrone i 12 buterija, tako da bi porto, rješi li se, da sjednjenje obih zemalja zapriliči oružanom silom mogla u prvi čas diti 56 bataljuna, 48 eskadrone i 24 buterije. Osim oba ta abora mogla bi porto mobilizirati i jedan dio svoga trećeg makedonskog abora, koji ima glavni svoj stotar u Monastiru.

Neuku nauke.

Dnevni zapovjednički za vinaru.

1. Brat (trgat) grožđje samo onda, kad je podpuno zrelo.

2. Ne sudi o zreloj grožđja na oko, ili na tek, koji te mogu lako prevarat, ved na široj.

3. Ne trgaj grožđje za klišna vremena, niti odmati posjed kže, niti za rosnu jutru, jer tim potragaši puno vode, pa takav je mošt slab.

4. Ne mješaj vinski a ruke, osobito ne bješi i onu vrst grožđja. Ako je moguće masti svaku pojedinu vrst posebice.

5. Čisti nagnjilo, a nezrelo masti osećice.

6. Izmasti grožđje podpuno. Grožđje je podpuno izmashićo, ako je svako pojedino zrno izgnješno...

7. Uredi badaju za zatvoreno vrijeđe, da se mast nekvasi.

8. Premaši svakog dana širu i na stoli, da drop za crno vino uvek oblija šira. Postupaš li tako, bit će ti vino crnije.

9. Ne prenagliješ se u radnji, osobito ne u tiskanju. Tiskaj samo onda, kad je most podpunoma prevrio.

10. Nek ti postupje za mačenje i vrijeđe, nje bude čisto kao zlato.

Kôs za domaću porađu, može si svaka gospodarica prirediti na brzu ruku, svaki put, kad joj je više kruha mjesiti. Ukuha se i 1 kilogram olupljih krumpira pa ga izgođi u kušu. Ovoj kuši ili još bolje ovome tistu od krumpira pridoda se 12 grama šećera i 2 zlize kvarca od piva, uz 1 i pol liter tople vode. Sva dobro izmješa i umesi, pa metne na toplu mjestu, da uzkvaci.

• • •

Hrvatska zemaljska vlasta vlasta kani zasnovati više školih za drvorezbarstvo i pletenje košara, koje će se otvoriti još 1. listopada t. g. Za drvorezbarstvo otvoriti će se s puta sedam škola: u Gospiću, Otocu, Ogulinu, Fužini, Samoboru, Brodu na Savi i Oslegu. Za pletenje košara otvoriti će se s puta deset: Petrovaradinu, Mitrovicu, Vukovaru, Rusini, Zagrebu, Petrinji, Jasenovcu, Štilaru, Oslegu i Gospiću.

Krvava makrača. Čim opazis da ti blago krvavo mokri (pšina), studi na prob za tri žlice, dađu u pol litre dobrog vina skoči očita pomješaj, te podaj bolesniku popiti. Nebi li tu to prestalo blago krvavo mokriti, što se riedko kad događa, to mu podaj isto tako pripravljen lik drugi dan. Poslije toga 3 do 4 dana neputi takovo blago na pašu, već ga u staji dobrim sitemom hrani.

Kako će gospodar najkoristnija vlasti svoj novac? Uzloži novac u vlastitu svoju glavu, što li još preostane u blago u zemljiste, što ga posjeduješ. Uvjeren budu, nijedna štedionica, nikači vrednostni

papiri ne će ti dati toliko interesa koliko će ti dati glavnica, što ćeš ju učiniti u svoju vlastitu glavu. To jest, što ćeš potrošiti na pouku svoju, da mudar postaneš; što ćeš potrošiti, da zemljiste svoja oplođiš, tako učinjeni novci najveće i sigurne interese nose.

Goruce odjelo. Kad ti se kojom nesgodom zapali odjelo ili oprava, ne stoj, ne potriči ne gasi plamen u rukom, već odmah legni na tlo, pak nastoj da se valjač (kotrljač), da tako ugasili plamen, ili ako možeš smu ili tako drugi, neka te odmah pokrije kakvim pokrivalom ili gunjem, ili mokrom plabtom, da se plamen ugaši. Jer budeš li stajao ili trčao, to će plamen odmah izati u vje, zahvatiti čitavo odjelo, udariti ti u lice, to si gotovo jur propao.

Tršćanska burza

	dne 30. septembra
Austrijska pap. renta for.	81.05 do for. 81.80
Ugarska	80.25 • • 90.70
Iste u zlatu 4%	97.25 • • 97.60
Dionica nar. banke	— — — —
kredit-banke	281. — • 283.10
Talijanska renta	0.31, — • 95.41,
London 10 lira	125.75 • • 128. —
sterlini	9.75. — • 9.99
Napoleon	5.81. — • 5.90
O. kr. cekini	61. — • 61.15
Državne marke	49.20 • • 49.45
Isto francuske talijanske lira	49.10 • • 49.20

Lutrijski brojevi

od 30. septembra.
Prag
84 9 28 54 50
Lavov
18 78 75 35 85
Hermanstadt
3 27 43 69
dne 23. septembra.
Trst
23 77 11 10 24

Agentura parobrodarske plovitve za Sjevernu i Južnu Ameriku uputjuje izseljenike uz nizku cenu, najbolje uvjete i dobre preporuke. — Obratit se na ovlaštenoga Agenta.

10-40 Giov. A. Gjaja, Trst.

ODIELA na mjesecu i neđejne rokove mogu se dobiti u kraljevinici: al N. 12 Via Farneto, učinjena potig mjerje. Budući imado u zalihi velik u izboru súkna svake vrsti, može dati uz umjerjenje cene nego li drugi.

Prvi ustav

Ekonomička krojačnica

Ivana Batellija
Via Barrera vecchia Nro 8. I. piano.
Sagativaju se odjeće polag mjeće, najvećom brzinom i elegantom uz najsjajnu cenu.
Narudbu se obavljaju uz pouzeće

Vilhelm Schmidt, knjižara u skladnicu hrvatskih školskih knjiga u Beču. Prodaja papira, pišališč potrebičnih, pisaničih sa hrvatskim omotom u veliko i malo. Prekupljeni dobitju popust. Razpoljile se uz pouzeće, uozor knjigu se bavala.

Novi ustav

za posredovanje službih i za službeničad te za statove, za tu i inozemstvo

Trst via del Ponte br. 5.

Uradjuje se u talijanskom, njemačkom i slovenskom jeziku.

Najbolje i najcjenljije dodje u AMERIKU tko se obrati na

A. GEROLET-A

internationalnoga speditera

Via dell'Arsenale br. 2. **TRUST**.

Podpisani usudjuje se upozoriti slično občinstvo, da je otvorio u ulici Barriera vecchia br. 18.

trgovinu od kisobranah

za bogatim izborom kolj učinjenih toll vunenih i pamučnih. Popravlja tukodaj kisobran i sunčobran.

24-2 **Giulio Grimm.**

